

Lausunto
27.5.2026

Tom-Henrik Sirviö, ekonomisti
tom-henrik.sirvio@sttk.fi, 040 684 2251

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntöne 22.5.2026, TyV 28.5. klo 12.15

**Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi
työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja
tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta, HE 94/2026 vp**

STTK:n keskeiset viestit:

- Esityksessä ehdotetaan lisättävän työvoimaviranomaisen mahdollisuuksia hyödyntää tulotietojärjestelmää analytiikan ja palveluohjauksen tukena. On hyvä, että palveluiden **vaikuttavuuteen** kiinnitetään huomiota.
- Muutoksen jälkeen kuitenkin muodostuu tilanne, jossa vaikuttavuuden arviointia on sekä kansallisella että alueellisella tasolla. Parhaimmillaan kansallinen ja alueellinen arviointi tukevat toisiaan, mutta pahimmillaan arviointi ja siihen liittyvä osaaminen hajaantuu liikaa.
- Jotta uudistuksen hyödyt realisoituisivat, tulee valtakunnallisen ja alueellisen arviointitoiminnan ja analytiikan yhdyspintoihin kiinnittää huomiota. STTK pitää lisäksi tärkeänä, että **alueellista arviointitoimintaa sekä sen laatua ja toimivuutta seurataan** muutoksen voimaantulon jälkeen valtakunnallisella tasolla.
- Esityksessä ei ehdoteta resurssilisäyksiä arviointitehtävien yhteyteen, vaikka uudet tehtävät vaativat todennäköisesti aivan uudenlaista osaamista ja sitä myöten uusia resursseja. **Uudistus ei saa johtaa varsinaisen työnhaun tukena olevan henkilöstön vähenemiseen.** Alueilla on jo nyt haasteita velvoitteisiin vastaamisessa ja asiantuntijakohtaiset työnhakijamäärät ovat paikoin hyvin suuria.

Vaikuttavuus on onnistuneiden palveluiden keskiössä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työvoimaviranomaisille mahdollistetaan nykyistä laajempi oikeus saada tulotietojärjestelmään tallennettuja tietoja. Muutoksen tarkoituksena on edistää työvoimaviranomaisten mahdollisuutta tarjota yksilöllisempiä, vaikuttavampia ja kohdennetumpia työvoimapalveluja. Muutos on mahdollistava eikä siis velvoita työvoimaviranomaisia hyödyntämään tietoja. Lisäksi työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettäisiin oikeus saada tulotietojärjestelmästä valtionavustusten hoitoa varten tarvittavia tietoja.

Hallituksen esityksen mukaan työvoimaviranomaiset voisivat käyttää tietoja erityisesti analytiikan ja palveluihin ohjaamisen tukena.

Tietoja voitaisiin käyttää erilaisten palveluiden vaikuttavuuden arviointiin. **STTK pitää hyvänä, että palveluiden vaikuttavuuteen kiinnitetään huomiota.** Työllisyyspalveluiden pitää edistää työllisyyttä ja työnhakijoiden ohjautumista oikeiden vaikuttavien palveluiden piiriin. Se edellyttää erilaisten toimintojen vaikutusten arviointia.

Samalla STTK kuitenkin kiinnittää huomiota resursseihin. Hallituksen esityksen muutokset ovat mahdollistavia eivätkä siis pakota alueita lisäämään henkilöstöä. Analytiikka- ja arviointitehtävät kuitenkin todennäköisesti vaatisivat alueilta **aivan uudenlaista osaamista ja sitä kautta lisäresursointia.** Käytännössä herää kysymys, miten tiukkojen resurssien kanssa kamppailevat työllisyysalueet löytävät rahoituksen mahdollisiin uusiin tehtäviin.

Työllisyysalueet kohtaavat jo nykyisellään haasteita työvoimapalveluprosessin velvoitteisiin vastaamisessa ja asiantuntijakohtaiset työnhakijamäärät ovat paikoitellen erittäin suuria. **Uudistuksessa ei saa käydä niin, että työnhakijoiden suoraa tukea vähennetään uusien tehtävien rahoittamiseksi.**

Uudistus voi lisätä **alueellisia eroja.** Hallituksen esityksessäkin arvioidaan, että uudistuksen tuomia mahdollisuuksia hyödyntävät erityisesti suuret kaupungit ja alueet. Toisaalta pienemmillä alueilla haasteiksi voivat muodostua myös tilastolliseen analyysiin liittyvät kysymykset kuten aineistorajoitteet. Käytännössä työnhakijamäärät eivät välttämättä riitä yksityiskohtaiseen palveluiden vaikuttavuuden arviointiin tilastollisesta näkökulmasta.

Arviointityö ja analytiikka vaativat omaa osaamistaan

Hallituksen esityksessä kuvattujen hyötyjen toteutumista haastaa ennen kaikkea resurssit ja osaaminen. Kuten todettua arviointitoiminnan vahvistaminen vaatii todennäköisesti aivan uudenlaista osaamista esimerkiksi tilastollisista menetelmistä ja taloustieteellisestä analyysistä. Alueiden rahoitustilanne on kuitenkin tiukka, jolloin edellytyksiä hyödyntää muutoksen tuomia mahdollisuuksia ei välttämättä ole.

Vaikka rahoitusta löydettäisiinkin, ei osaavan työvoiman löytäminen välttämättä ole yksinkertaista ainakaan kaikilla alueilla. Tähän vaikuttaa myös se, että analyysitoiminta tulee olemaan osin päällekkäistä KEHA-keskuksen analyysitoiminnan kanssa. **Jos henkilöstön saatavuudessa ilmenee haasteita, olisi tärkeää kansallisesti varmistaa jatkossa työllisyydenhoitoon liittyvän analyysitoiminnan osaaminen.**

STTK kiinnittääkin huomiota siihen, että hallituksen esityksen mahdollistamien muutosten mukainen arviointitoiminta ei aina ole yhtä yksinkertaista kuin esityksestä voisi päätellä. Se vaatii usein **tutkimusosaamista ja kykyä hyödyntää laajoja aineistoja.** Tässä mielessä työllisyydenhoitoon liittyvän arviointiosaamisen kehittäminen kansallisella tasolla on erityisen keskeistä.

Samalla analyysitoimintojen päällekkäisyyttä pitää hyödyntää. Koska valtakunnallisesti ja alueellisesti toimitaan samojen kysymysten parissa, on tärkeää **mahdollistaa yhteistyö erilaisten yhdyspintojen kautta.**

Tämä mahdollistaa analyysitoimintojen parissa työskentelevien osaamisen kehittämisen ja toisaalta oppimisen niin alueiden välillä kuin alueiden ja kansallisen tason rajapinnassa.

STTK ry
sttk@sttk.fi
www.sttk.fi
Mikonkatu 8 A, 6. krs
00100 Helsinki